

Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa MIRATIO IV

17 grudnia 2022 r.

KSIĘGA ABSTRAKTÓW

Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa

MIRATIO IV

KSIĘGA ABSTRAKTÓW

Olsztyn, luty 2022

Komitet Naukowy:
dr hab. Anna Cieślińska, prof. UWM
mgr inż. Dominika Rozmus

Projekt okładki:
Tomasz Kapusta

Wydawnictwo
CEKONA

Druk publikacji wykonano na podstawie dostarczonych oryginalnych
materiałów, na odpowiedzialność autorów poszczególnych prezentacji

ISBN: 978-83-964451-6-2

SPIS TREŚCI

CZARNA PORZECZKA JAKO SUPERFOODS

Aleksandra Potaś 7

POZAJELITOWA SKÓRNA CHOROBA LEŚNIEWSKIEGO-CROHNA

Aleksandra Potaś 8

BURAK ĆWIKŁOWY – CHARAKTERYSTYKA I WYKORZYSTANIE W TECHNOLOGII POTRAW DIETETYCZNYCH

Marta Kaczmarczyk, Karolina Łukasiewicz 9

ROLA PSYCHOTERAPII W ZABURZENIU OSOBOWOŚCI TYPU BORDERLINE

Edyta Rótkowska 10

GŁÓWNE PROBLEMY ZDROWOTNE KOBIET W WIEKU ROZRODCZYM W POLSCE

Marta Kaczmarczyk, Karolina Łukasiewicz 11

GŁÓWNE PROBLEMY ZDROWOTNE DZIECI W POLSCE

Karolina Łukasiewicz, Marta Kaczmarczyk 12

NIEDOBORY ODPORNOŚCI ZWIĄZANE Z ZABURZENIAMI CZYNNOŚCI KOMÓREK ŻERNYCH

Agata Studenna 13

ROLA I MIEJSCE PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ

Roksana Wizdorf 14

ROLA MIKROBIOTY JELITOWEJ W KSZTAŁTOWANIU ZDROWIA CZŁOWIEKA

Karolina Łukasiewicz, Marta Kaczmarczyk 15

SUPLEMENTACJA U KOBIET CIĘŻARNYCH	
Wiktoria Stepnowska	16
NANOTECHNOLOGY IN BETTERING SOIL QUALITY, BOOSTING PLANT GROWTH AND OUTPUT, AND ENHANCING DISEASE RESISTANCE.	
Sofia Moratti	17
THE EFFECT OF CALCULATING FIVE SOIL PROPERTIES	
Sofia Moratti	18
PYTHON - THE CRUCIAL AI BUILDING BLOCK	
Sofia Moratti	19
THE INFLUENCE OF JAN KOCHANOWSKI'S PSAŁTERZ DAWIDÓW ON DOSOFTEI'S PSALTER IN VERSES. COMPARATIVE ANALYSIS	
Irina-Marinela Deftu.	20
ZMNIEJSZENIE RYZYKA POWSTANIA RAKA JELITA GRUBEGO DZIĘKI WŁĄCZENIU W DIETĘ PRODUKTÓW POCHODZENIA ROŚLINNEGO	
Joanna Browarek	21
ETIOLOGIA, OBJAWY, WYBRANE METODY DIAGNOSTYKI RAKA SUTKA – PRACA PRZEGLĄDOWA.	
Julia Mikulska , Aleksandra Purkiewicz , Renata Pietrzak-Fiećko	22
WYZWANIA WCZESNEGO ROZPOZNANIA I LECZENIA ENCEFALOPATII HASHIMOTO	
Justyna Warchoń-Kalinowska	23
PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ	
Karolina Kordalska, Kinga Kowalska, Weronika Łukasiewicz.	24

OBOWIĄZEK SZCZEPIEŃ A ODSTĄPIENIE RODZICÓW OD SZCZEPIEŃ

Karolina Kordalska, Kinga Kowalska, Weronika Łukasiewicz. 25

UPADKI I ZABURZENIA LOKOMOCJI U OSÓB STARSZYCH

Weronika Łukasiewicz, Karolina Kordalska, Kinga Kowalska. 26

CONTACTS BETWEEN LANGUAGES: FROM CULTURAL IMPERIALISM TO LINGUISTIC IMPERIALISM. KOREAN WORDS – A DANGER FOR OTHER LANGUAGES?

Irina-Marinela Deftu. 27

CZARNA PORZECZKA JAKO SUPERFOODS

Aleksandra Potaś

Szkoła Zdrowia Publicznego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Koło Naukowego Żywnienia i Profilaktyki Żywieniowej, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

„Superfoods” charakteryzują się dużą zawartością niezbędnych dla organizmu składników odżywczych w małej objętości produktu. Jednym z nich jest czarna porzeczka, która wzmacnia układ odpornościowy. Oprócz witaminy C, owoce czarnej porzeczki zawierają dużo przeciwutleniaczy i antocyjanów. Jako źródło polifenoli zapobiega rozwojowi stanów zapalnych, działanie te zapobiega również chorobom nerek. Alkalizujące właściwości soku z tych owoców pomagają w profilaktyce kamicy układu moczowego. Innym korzystnym działaniem czarnej porzeczki jest spowalnianie utraty wzroku przez zawarte antocyjany. Związki te mogą również poprawiać wrażliwość tkanek na insulinę. Owoc zawiera więcej przeciwutleniaczy niż czarny bez, a nawet aronia i borówka amerykańska. Dane te wskazują, że czarna porzeczka może być uznawana za superfoods.

POZAJELITOWA SKÓRNA CHOROBA LEŚNIEWSKIEGO-CROHNA

Aleksandra Potaś

Szkoła Zdrowia Publicznego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Koło Naukowego Żywnienia i Profilaktyki Żywieniowej, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Pozajelitowa skórna CD jest jedną z najrzadszych manifestacji skórnych choroby Leśniowskiego-Crohna. Przyjmuje ona bardzo różny obraz kliniczny – rumieniowe grudki, nacieki, guzki, owrzodzenia. Pojawia się w różnej lokalizacji. W badaniu pod mikroskopem w pozajelitowej skórnej CD występują jałowe, nieserowaciejące ziarniniaki zapalne, obserwowane są również wybroczyny i zmiany martwicze, których gojenie jest długotrwałe. Patogeneza schorzenia dotychczas nie została poznana, istnieją jedynie hipotezy na ten temat. Pozajelitowa skórna choroba Leśniowskiego-Crohna wymaga różnicowania z innymi chorobami, takimi jak: sarkoidoza, reakcja na ciało obce, guzki reumatoidalne. W diagnostyce wykorzystywana jest endosonografia oraz rezonans magnetyczny. Leczenie choroby jest nieskuteczne, próbowano terapii glikokortykosteroidami, antybiotykami, metronidazolem i innymi.

BURAK ĆWIKŁOWY - CHARAKTERYSTYKA I WYKORZYSTANIE W TECHNOLOGII POTRAW DIETETYCZNYCH

Marta Kaczmarczyk, Karolina Łukasiewicz

zkoła Zdrowia Publicznego UWM w Olsztynie
Koło Naukowe Żywienia i Profilaktyki Żywieniowej WNoŻ UWM w Olsztynie

Burak stołowy, dawniej zwany burakiem ćwikłowym (ćwikłą) (*Beta vulgaris* ssp. *esculenta* subproles *cruenta*) jest dwuletnią rośliną warzywną o jadalnym, dużym, intensywnie czerwonym korzeniu spichrzowym (kulistym, niekiedy spłaszczonym, podłużno-walcowym) oraz czerwonych liściach (obecność barwnika z grupy antocyjanów). Jadalne są również młode liście buraka stołowego błędnie zwane boćwiną. W 100 g części jadalnych znajdziemy m.in. witaminy A, C, B6, niacynę, żelazo, potas i magnez. Buraki są wykorzystywane w kuchni jako dodatek do sałatek, do kiszenia, a z liści można zrobić paszę dla zwierząt lub nawóz zielony. Sok z buraków zyskał popularność wśród sportowców ze względu na poprawę zdolności wysiłkowych. Buraki są także korzystne dla zdrowia, między innymi dla układu krążenia i ciśnienia tętniczego krwi.

ROLA PSYCHOTERAPII W ZABURZENIU OSOBOWOŚCI TYPU BORDERLINE

Edyta Rótkowska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Studenckie Koło Naukowe Żywienia i Profilaktyki Żywieniowej

Zaburzenie osobowości typu borderline (BPD) jest trudnym do zdiagnozowania zaburzeniem, ze względu na jego szeroki zakres i złożoność. Wiąże się to również z trudem doboru odpowiedniego leczenia. Na podstawie kryteriów diagnostycznych DSM-5 określono wyznaczniki tego, że posiadanie tych objawów może wiązać się z zaburzeniem osobowości typu borderline. BPD charakteryzuje się przede wszystkim niestabilnością w relacjach międzyludzkich, obrazu siebie i reaktywności emocjonalnej. Wyraża się często poprzez impulsywność w działaniach i zachowaniu, która rozpoczyna się od wczesnej dorosłości i wyraża się w wielu kontekstach na płaszczyźnie życiowej. BPD ma wieloczynnikową etiologię oraz wskazuje się na podłoże genetyczne zaburzenia. Dowiedziono, że psychoterapia wywiera znaczący i pozytywny wpływ na BPD, a leczenie farmakologiczne może jedynie wspierać proces terapeutyczny. Na podstawie badań ciężko określić, który z nurtów psychoterapii jest najlepszą opcją dla każdej osoby z tym zaburzeniem. Dlatego też, należy brać pod uwagę wszystkie czynniki i objawy składające się na BPD, aby ustalić odpowiednią ścieżkę psychoterapii. W wielu przypadkach nawet, może być tak, iż jeden typ psychoterapii nie wystarczy na cały proces terapeutyczny. Raczej zaleca się, aby w tym długotrwałym procesie po każdym etapie terapii, weryfikować efekty i na ile to możliwe dostosowywać i modyfikować oraz wybrać, która terapia na konkretnym etapie będzie skuteczna.

GŁÓWNE PROBLEMY ZDROWOTNE KOBIET W WIEKU ROZRODCZYM W POLSCE

Marta Kaczmarczyk, Karolina Łukasiewicz

Szkoła Zdrowia Publicznego, UWM w Olsztynie
Koło Naukowe żywienia i Profilaktyki Żywieniowej, WNoŻ UWM w Olsztynie

Problemy zdrowotne kobiet w wieku rozrodczym obejmują brak edukacji seksualnej i zdrowotnej, utrudniony dostęp do specjalistów, nadwagę, zaburzenia miesiączkowania, hormonalne i przewlekłe choroby. Według danych Światowej Organizacji Zdrowia około 60–80 mln par na świecie dotkniętych jest stale lub okresowo problemem niepłodności. Niepłodność dotyka 10–15% par w wieku rozrodczym, a około 20% społeczeństwa w Polsce. Rządowy program kompleksowej ochrony zdrowia prokreacyjnego ma na celu poprawę zdrowia uczestników, określenie przyczyn niepłodności i podniesienie jakości udzielanych świadczeń w zakresie zdrowia prokreacyjnego. Prezentacja porusza także diagnostykę i leczenie niepłodności według rekomendacji Polskiego Towarzystwa Medycyny Rozrodu i Embriologii (PTMRiE) oraz Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników (PTGP).

GŁÓWNE PROBLEMY ZDROWOTNE DZIECI W POLSCE

Karolina Łukasiewicz, Marta Kaczmarczyk

Szkola Zdrowia Publicznego, Koto Naukowe Żywienia i Profilaktyki Żywieniowej,
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Według danych z roku 2016 najczęstsze problemy zdrowotne dzieci w Polsce to: zniekształcenia kręgosłupa, alergie, zaburzenia refrakcji i akomodacji oka, otyłość, niedokrwistość, zaburzenia rozwoju oraz choroby tarczycy. Główne problemy medyczne to niewystarczająca liczba personelu medycznego oraz uchylanie się od obowiązku szczepień i badań. Otyłość jest poważnym problemem wśród dzieci, dotyczącym nawet 30% 8-latków i co piątego ucznia. W latach 2014-2018 odsetek młodzieży z nadmierną masą ciała wzrósł z 19,9% do 21,7%, szczególnie u chłopców w wieku 13 lat. W prezentacji opisane zostały także realizowane w Olsztynie programy profilaktyczne, takie jak "Trzymaj formę", "Czyste Powietrze Wokół Nas" czy "Bieg po zdrowie".

NIEDOBORY ODPORNOŚCI ZWIĄZANE Z ZABURZENIAMI CZYNNOŚCI KOMÓREK ŻERNYCH

Agata Studenna

Fagocyty, nazywane też komórkami żernymi, to tak naprawdę grupa komórek – makrofagi, neutrofile, monocyty – które chronią organizm przed rozwojem infekcji. Kiedy są wystarczająco dojrzałe uczestniczą w tzw. fagocytozie. Proces ten polega na wchłonięciu przez fagocyty groźnych dla organizmu patogenów – bakterii, wirusów czy grzybów. Za produkcję fagocytów, tak samo jak wszystkich składników krwi odpowiada szpik kostny. Niedobory odporności mogą wynikać zarówno z mniejszej liczby komórek żernych, jak i z zaburzeń ich czynności, takich jak chemotaksja, fagocytoza czy zabijanie drobnoustrojów. Do rozpoznania tego typu niedoborów dochodzi najczęściej w dzieciństwie po stwierdzeniu nawracających zakażeń bakteryjnych i grzybiczych. Zakażenia dotyczą najczęściej płuc, wątroby i kości, charakterystyczne są zapalenia dziąseł, wrzodziejące zmiany na błonach śluzowych oraz hepatosplenomegalia. Zazwyczaj cechą charakterystyczną jest także brak poprawy podczas typowej antybiotykoterapii. Prezentacja porusza też takie tematy jak ciężka wrodzona neutropenia, cykliczna neutropenia, zespół WHIM oraz zespół Shwachmana-Diamonda.

ROLA I MIEJSCE PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ

Roksana Wizdorf

Finanse i Rachunkowość w Biznesie,
Wydział Zarządzania, Politechnika Częstochowska

W prezentacji została zaprezentowana rola i miejsce płynności finansowej. Pierwsza część opisuje istotę, przedmiot oraz jej zakres. Płynność finansową definiuje się jako zdolność firmy do spłacania bieżących zobowiązań krótkoterminowych oraz do dokonywania zakupów wszelkiego rodzaju towarów i usług. Środki majątkowe powinny odznaczać się wysoką zdolnością upłynnienia. Zaleca się zachowanie pewnej rezerwy środków pieniężnych, która umożliwi wywiązanie się ze zobowiązań. Istotę płynności analizy finansowej można opisać na podstawie obszarów jej działania. Obszary dzieli się na trzy grupy: aspekt majątkowy, aspekt kapitałowy oraz aspekt przepływów pieniężnych. Czynnikiem wpływającymi na płynność finansową są między innymi: polityka podatkowa, koniunktura gospodarcza, rozwój branży, wielkość zapasów, wielkość zadłużenia, kształtowanie się poziomu należności. Utrata płynności finansowej może skutkować upadkiem przedsiębiorstwa. Przykładem skutku utraty płynności finansowej jest ograniczenie rozwoju przedsiębiorstwa. Wówczas następuje utrata zdolności do obsługi bieżących długów oraz do zaciągania nowych. Wyróżnia się dwie metody pomiaru płynności finansowej. Pierwszą z nich jest statystyczny pomiar płynności finansowej, który odnosi się do relacji między majątkiem obrotowym a bieżącymi zobowiązaniami. Drugą jest dynamiczna metoda pomiaru płynności finansowej. Bazuje ona na wielkościach strumieni pieniężnych. Utrzymanie płynności finansowej jest podstawą sprawnego funkcjonowania i wiarygodności przedsiębiorstwa. Nawet, gdy zysk jest wykazywany, utrata płynności może spowodować upadłość.

ROLA MIKROBIOTY JELITOWEJ W KSZTAŁTOWANIU ZDROWIA CZŁOWIEKA

Karolina Łukasiewicz, Marta Kaczmarczyk

Szkoła Zdrowia Publicznego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Koło Naukowe Żywienia i Profilaktyki Żywnościowej, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
w Olsztynie

Mikrobiota jelitowa, czyli zespół mikroorganizmów obecnych w jelicie grubym, odgrywa kluczową rolę w utrzymaniu zdrowia człowieka. Bakterie w jelicie produkują enzymy, które rozkładają składniki pokarmowe oraz syntetyzują substancje, które korzystnie wpływają na organizm. Rozwój mikrobioty jelitowej zaczyna się już w czasie porodu, kiedy fizjologiczna mikroflora pochwy matki zasiedla noworodka. Mikrobiotę jelitową można podzielić na bakterie beztlenowe, tlenowe i względnie beztlenowe, a także niewielką ilość grzybów. Zaburzenia mikrobioty jelitowej mogą prowadzić do chorób, takich jak choroby zapalne jelit, stłuszczenie wątroby czy zespół jelita drażliwego. Niektóre bakterie jelitowe pełnią korzystną funkcję, np. ochronną lub produkcję maślanu, który wpływa na wzrost kosmków jelitowych oraz hamowanie rozwoju nowotworów jelita grubego. Jednakże, niektóre bakterie jelitowe, takie jak bakterie proteolityczne, mogą prowadzić do chorób jelit oraz stłuszczenia wątroby. Czynniki, które mogą zaburzać mikrobiotę jelitową, to między innymi dieta uboga w błonnik, inhibitory pompy protonowej, niesteroidowe leki przeciwzapalne, silny stres, alkohol, zanieczyszczenie środowiska, choroby cywilizacyjne i choroby psychiczne. Prezentacja porusza także zagadnienie probiotykoterapii, czyli stosowania preparatów zawierających żywe szczepy bakterii jelitowych.

SUPLEMENTACJA U KOBIET CIĘŻARNYCH

Wiktoria Stepnowska

Szkoła Zdrowia Publicznego

Koło Naukowe Żywienia i Profilaktyki Żywieniowej, Uniwersytet Warmińsko – Mazurski
w Olsztynie

Suplementacja jest ważnym elementem diety kobiet w okresie ciąży i karmienia piersią. Kwas foliowy jest zalecany w dawce od 400 do 800 ug/d do 12. tygodnia ciąży, a od 600 do 800 ug/d po 12. tygodniu oraz przez 3 miesiące przed planowaną ciążą i w czasie karmienia piersią. Preparaty żelaza w dawce do 30 mg/d są zalecane 4 miesiące przed planowaną ciążą u kobiet z niedokrwistością mikrocytarną, a u kobiet bez niedokrwistości dopuszcza się przyjmowanie żelaza w dawce do 30 mg/d po 16. tygodniu ciąży. Suplementacja DHA w dawce min. 200 mg/dobę jest zalecana u wszystkich ciężarnych, a u kobiet spożywających małe ilości ryb morskich należy rozważyć przyjmowanie większych dawek DHA. Suplementacja jodu u kobiet ciężarnych bez chorób tarczycy powinna wynosić 150–200 ug/d, a witaminy D – 2000j.m./d u kobiet z prawidłowym BMI i bez niedoborów, a do 4000j.m./d u kobiet z BMI powyżej 30 kg/m².

NANOTECHNOLOGY IN BETTERING SOIL QUALITY, BOOSTING PLANT GROWTH AND OUTPUT, AND ENHANCING DISEASE RESISTANCE.

Sofia Moratti

University of Naples Federico II

The goal of this poster is to provide an overview of the advantages, disadvantages, and potential applications of nanotechnology for bettering soil quality, boosting plant growth and output, and enhancing disease resistance. Those treats are considered to be the main direction leading to modern agriculture. Modern agriculture should be sustainable and ecological, based on humankind needs and reduce the overproduction of goods. Based on the newest literature we want to present two ways that nanoparticles can be used to manage plant diseases: as standalone protectants or as nano-carriers for fungicides, insecticides, and herbicides. Researchers both inside and outside the field of nanotechnology will be able to learn more about the suitability of nanomaterials to use as the foundation for agro-farming. Due to the numerous positive uses of nanoparticles, nanotechnology has advanced quickly in other industries as well, yet there are few commercially accessible nano-enabled items for modern farming. So, analyzing fundamental research problems and examining the scientific gaps to provide a justification and promote the creation of commercial nanoproducts is the only option to continue the development of the agricultural sector.

THE EFFECT OF CALCULATING FIVE SOIL PROPERTIES

Sofia Moratti

University of Naples Federico II

From a small plot to the entire country, soil is frequently sampled, analyzed, or visually inspected to determine its condition and potential for usage. Due to the complexity and site-specificity of soils, the consequences of historical land use, and trade-offs between ecosystem services, it is difficult to select the appropriate soil properties and interpret observations. Moreover, farmers use professional laboratories to detect many soil properties, but most non-farmer people do not have access or knowledge to do so. In this scenario, plants are usually raised on poor quality plots with poor effects. In this poster I want to present a simple evaluation of soil quality in relation to risks, soil functions, and ecosystem services. Based on the newest data, I have chosen at least five soil properties which calculated properly might be used for surprising effect.

PYTHON - THE CRUCIAL AI BUILDING BLOCK

Sofia Moratti

University of Naples Federico II

Smarter use of devices might make better usage from data we are all receiving. That has an impact on every business and field of study. The tools and processes that are powering this change, from analyzing the enormous amounts of data generated every day to learning about and taking appropriate action, are at its core. Neural networks, improvements in traditional machine learning, and scalable general-purpose graphics processing unit (GPU) computing have emerged as crucial AI building blocks, enabling many of these amazing achievements and lowering the adoption barrier. Python is still the most popular language for scientific computing, data science, and machine learning. By permitting the use of low-level libraries and clear high-level Interfaces, Python increases both efficiency and productivity. Here we present the Python language as a tool in science and industry.

THE INFLUENCE OF JAN KOCHANOWSKI'S PSAŁTERZ DAWIDÓW ON DOSOFTEI'S PSALTER IN VERSES. COMPARATIVE ANALYSIS

Irina-Marinela Deftu

Alexandru Ioan Cuza University of Iasi (Romania)

For Romanian culture, the 17th century is defining for the translations of religious texts. Moreover, on the occasion of these translations of religious texts, where the principle of respecting the letter of the sacred text must be strictly fulfilled, the translators also offer samples of poetic fragments, novel lexical constructions or the appropriation of foreign rhetoric and poetic procedures. As for the original lexical constructions, they were indispensable to the translation process since those concepts did not exist in the language that was to receive the sacred message, the translator being forced to reorganize the message of the text, discerned and researched in the language of the original text, and his objective being to find some constructions to be appropriated, new for the language that is to appropriate its identity as a literary language. The translation process involves choosing among several semantic variants the one corresponding to the lexical context: "The diversity of the structuring of meanings is the fundamental problem of translation theory and the main difficulty of translation." (Coșeriu 1977: 215-239 *apud* Munteanu 2008: 6). In this article, I aim to study the influence of Jan Kochanowski's *Psalter of David* (*Psalterz Dawidów*) on Dosoftei's *Psalter in verses* in a comparative analysis, the study material consisting of the text of the *Book of Psalms* or the *Psalter of the prophet and King David* in the version of the *Psalter in verses* (1673; Critical edition by N. A. Ursu, With a word before the Most Holy Iustin Moisescu, Archbishop of Iași and Metropolitan of Moldavia and Suceava, Publishing House of the Metropolitanate of Moldavia and Suceava, Iași) by Metropolitan Dosoftei of Moldavia and of the *Psalterz Dawidów* version (1579) by the Polish poet Jan Kochanowski.

ZMNIEJSZENIE RYZYKA POWSTANIA RAKA JELITA GRUBEGO DZIĘKI WŁĄCZENIU W DIETĘ PRODUKTÓW POCHODZENIA ROŚLINNEGO

Joanna Browarek

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Wydział Nauki o Żywności

Studenckie Koło Naukowe Technologów Przetwórstwa Surowców Roślinnych

Rak jelita grubego (RJG) to jedna z chorób, która stanowi poważny problem w krajach wysoko rozwiniętych. Z roku na rok notuje się stały wzrost zachorowań na raka jelita grubego. Jednakże ważna jest prewencja, czyli zapobieganie oraz usuwanie niekorzystnych czynników, które mogą wpływać na rozwój choroby. Liczne badania na temat czynników środowiskowych wskazują na pozytywne oddziaływanie warzyw i owoców spożywanych w diecie człowieka, które powodować mogą zahamowanie rozwoju RJG. Także ograniczenie diety bogatej w czerwone mięso i oraz zmniejszenie spożycia zbyt dużej ilości kwasów tłuszczowych omega 6 powodować może obniżenie szansy na rozwój raka jelita grubego. Niestety wiele z czynników trudno jest wyeliminować z naszego życia – to między innymi palenie tytoniu i tzw. bierne palenie. Kolejnymi czynnikami środowiskowymi jest spożywanie alkoholu oraz niski poziom aktywności fizycznej i nie wprowadzanie do diety produktów bogatych w błonnik oraz szeroko dostępna żywność wysoko przetworzonej. Jak donoszą badania populacyjne oszacowano, że odpowiedni styl życia może wspomóc aż do 70% zachorowań na raka jelita grubego. Owoce i warzywa, a dokładnie związki w nich zawarte (karotenoidy, flawonoidy, fenole, kwas foliowy, witamina C, błonnik pokarmowy) charakteryzują się właściwościami antykancerogennymi. Celem pracy było przedstawienie wpływu spożywania owoców i warzyw w postaci nieprzetworzonej i przetworzonej na minimalizowanie ryzyka powstania raka jelita grubego u społeczności krajów wysoko rozwiniętych, których głównymi składnikami diety są węglowodany oraz żywność wysoko przetworzona.

ETIOLOGIA, OBJAWY, WYBRANE METODY DIAGNOSTYKI RAKA SUTKA – PRACA PRZEGLĄDOWA.

Julia Mikulska ¹, Aleksandra Purkiewicz ², Renata Pietrzak-Fiećko ²

¹Kosmetologia. Trychologia. Dietetyka mgr Julia Mikulska, ul. Żeglarska 4/U3, 11-500
Giżycko

²Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Nauki o Żywności, Katedra
Towaroznawstwa i Badań Żywności

W prezentacji przedstawiono teoretyczne aspekty ryzyka powstania raka sutka, jego objawy i wybrane metody diagnostyki. Celem pracy jest przedstawienie problemu zdrowotnego, jakim jest rak sutka. Dowiedziono, że rak sutka jest nowotworem złośliwym dominującym u kobiet w Europie i Stanach Zjednoczonych. Polska na liście krajów plasuje się w kategorii krajów o średniej zapadalności. Standaryzowany współczynnik zapadalności wskazuje 35,3/100 000. Statystyki zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet wskazują, że na raka sutka zachorowało ich 14%. Co roku z powodu tej choroby umiera 5000 kobiet, a z roku na rok wzrasta liczba przypadków zachorowań, która obecnie wynosi około 8-11 tysięcy nowych przypadków w przeciągu roku. Istnieje potrzeba w zakresie edukacji kobiet na temat czynników ryzyka powstania raka sutka, jego objawów i metod diagnostyki.

WYZWANIA WCZESNEGO ROZPOZNANIA I LECZENIA ENCEFALOPATII HASHIMOTO

Justyna Warchoł-Kalinowska

Uniwersytet Rzeszowski

Kolegium Nauk Medycznych

Studenckie Koło Naukowe Endokrynologii i Medycyny Nuklearnej

Encefalopatia Hashimoto jest rzadko występującą chorobą o nie do końca poznanej patogenezie. Wysokie miano przeciwciał anty-TG i anty-TPO w surowicy oraz przeciwciał przeciwko -enolazie w surowicy i płynie mózgowo-rdzeniowym u pacjentów z encefalopatią Hashimoto sugeruje autoimmunologiczne uszkodzenie układu nerwowego jako podłoże choroby. Niektórzy autorzy zwracają uwagę na możliwość przekraczania przez przeciwciała przeciwtarczycowe bariery krew-mózg i reagowania z antygenami obecnymi na astrocytach mózdzku. Niestety ta hipoteza nie tłumaczy patogenetycznej manifestacji klinicznych encefalopatii Hashimoto. Szerokie spektrum objawów obejmuje zaburzenia funkcji poznawczych, napady padaczkowe, zespół otępienny, polineuropatie czuciowo-ruchowe oraz nietypowe objawy psychozy. Leczeniem z wyboru jest dożylne podanie metyloprednizolonu w dużej dawce, a następnie kontynuacja leczenia doustnym steroidem. Zdecydowana większość pacjentów bardzo dobrze odpowiada na leczenie pierwszego rzutu. U niewykazujących poprawy można zastosować metotreksat, azatioprynę, cyklofosfamid lub plazmaferezę. Rokowanie u pacjentów po zastosowaniu leczenia immunosupresyjnego jest dobre, jednak zarejestrowano przypadki kończące się śmiercią wskutek wyczerpania możliwości terapeutycznych oraz powikłań po leczeniu immunosupresyjnym. W encefalopatii Hashimoto główną trudność stanowi odpowiednio wczesne postawienie rozpoznania. Zdecydowana większość pacjentów jest w stanie eutyreozy lub subklinicznej hipotyreozy, a jedynie podwyższone miano przeciwciał przeciwtarczycowych sugeruje jako podłoże encefalopatii chorobę Hashimoto. W celu postawienia odpowiedniego rozpoznania konieczna jest szeroka diagnostyka różnicowa u chorych z niespecyficznymi objawami neurologicznymi oraz psychiatrycznymi.

PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

Karolina Kordalska, Kinga Kowalska, Weronika Łukasiewicz

Szkoła Zdrowia Publicznego, Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie
Koło Naukowe Żywienia i Profilaktyki Żywieniowej, Wydział Nauk o Żywności,
Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie

W ostatnim czasie coraz częściej słyszy się w mediach, a niejednokrotnie także w najbliższym otoczeniu, o substancjach, które posiadają właściwości psychoaktywne, w działaniu zbliżone do narkotyków. Bardzo często narażone są na to coraz młodsze grupy wiekowe, dlatego należy szczególną uwagę poświęcić tematyce profilaktyki uzależnień. Na rynku możemy spotkać różne środki psychoaktywne. Podzielić je można na: nielegalne i legalne. Legalne to między innymi różnego rodzaju narkotyki, dopalacze, marihuana, a nielegalne to: leki przeciwbólowe, nasenne, napoje energetyzujące, kawa, alkohol czy leki przeciwkaszlowe, przeciwzapalne. Dużym zagrożeniem są także kolekcjonerskie Smart Drugs, które pod przykrywką niewinnych kadzidełek, dropsów, cukierków, a nawet soli do kąpieli stanowią preparaty psychoaktywne. Są to substancje nielegalne i zabronione w sprzedaży. W prezentacji możemy zobaczyć: fazy powstawania nałogu, objawy zatrucia dopalaczami (jak je szybko rozpoznać), przyczyny brania środków odurzających, a także i skutki spożywania narkotyków. Ważny element prezentacji stanowi profilaktyka uzależnień z naciskiem na edukację. Przedstawione zostały czynniki, które mogą chronić najmłodszych przed środkami odurzającymi. Za pomocą obrazków przedstawione są asertywne sposoby odmawiania, a także, gdzie szukać pomocy i jak pomóc osobie uzależnionej.

OBOWIĄZEK SZCZEPIEŃ A ODSTĄPIENIE RODZICÓW OD SZCZEPIEŃ

Karolina Kordalska, Kinga Kowalska, Weronika Łukasiewicz

Szkoła Zdrowia Publicznego, Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie
Koło Naukowe Żywienia i Profilaktyki Żywieniowej, Wydział Nauk o Żywności,
Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie

Szczepionka jest preparatem, który w założeniu imituje naturalną infekcję i prowadzi do rozwoju odporności analogicznej do tej którą uzyskuje organizm w czasie pierwszego kontaktu z prawdziwym drobnoustrojem (bakterią lub wirusem). Szczepionka wywołuje odpowiedź immunologiczną podobną do naturalnej odporności, którą uzyskuje się po przebytych zakażeniu lub chorobie, głównym celem szczepionki jest ochrona przed ciężkim przebiegiem choroby i powikłaniami, których nie da się przewidzieć. Szczepienia ochronne dla dzieci są to szczepienia w ramach kalendarza szczepień, które są wykonywane od pierwszej doby życia dziecka aż do ukończenia 19 lat, szczepienia są co jakiś okres czasu. Ludzie przeglądając internet natrafiają na różne nie sprawdzone i nie potwierdzone naukowo informacje na temat szkodliwości szczepionek i wywoływane przez nie choroby, które upośledzają funkcjonowanie dziecka. W związku z tym kilku lat rośnie liczba rodziców, którzy odstępują od obowiązkowych szczepień dziecka, co stanowi zagrożenie zachorowania na chorobę zakaźną ich dzieci, a także dorosłej populacji. Często też występuje opór wśród młodych rodziców na wizyty u lekarza gdzie lekarz i pielęgniarka przekonują rodziców dziecka do szczepień podając im dostępne wiarygodne informacje o danych szczepionkach i ich wpływie na rozwój dziecka. Lekarze starają się przekonać rodziców, że w czasach przed wynalezieniem szczepionki śmiertelność niemowląt i skrócony okres życia były zjawiskiem powszechnym i dzięki wprowadzeniu szczepień zniknęły przerażające epidemie z przeszłości jak cholera czy dżuma. Rodzicom, którzy nie wyrażają zgody na szczepienie dziecka grozi kara finansowa, ale wcześniej są podejmowane działania związane z przekonaniem rodzica aby wyraził zgodę na szczepienie dziecka.

UPADKI I ZABURZENIA LOKOMOCJI U OSÓB STARSZYCH

Weronika Łukasiewicz, Karolina Kordalska, Kinga Kowalska

Szkoła Zdrowia Publicznego, Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie
Koło Naukowe Żywienia i Profilaktyki Żywnościowej, Wydział Nauk o Żywności,
Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie

Upadki są zjawiskiem często występującym w populacji osób w podeszłym wieku. Ryzyko ich występowania zwiększa się wraz z wiekiem. W procesie starzenia się dochodzi do zmiany wzorca chodu, czyli do tzw. chodu starczego. Osoby starsze poruszają się wolniej, stawiają mniejsze kroki, stopy unoszą niżej w stosunku do podłoża, ruchy rotacji w stawach biodrowych i kolanowych, także wymachy kończyn górnych, ulegają ograniczeniu, a faza obunóżnego podporu ulega wydłużeniu. Dodatkowo związane z wiekiem zaburzenia wzroku, słuchu i propriocepcji sprzyjają utracie równowagi, zwłaszcza w warunkach wielochorobowości występującej w tym okresie życia. Upadek najczęściej zdarza się osobom mało aktywnym oraz niesprawnym, jednak należy pamiętać, iż do takich sytuacji dochodzi również w przypadku osób zdrowych, jednak bardzo ruchliwych, przemieszczających się zbyt szybko i zbyt pewnie. Do tych incydentów często dochodzi przez nieodpowiednio dostosowane otoczenie do możliwości psychofizycznych osób starszych np. brak udogodnień np. poręcze, uchwyty, progi w drzwiach, nieodpowiednio dobrane obuwie czy śliskie podłogi. Brak lub nieodpowiednio dobrane okulary czy aparat słuchowy również sprzyjają upadkom. Następstwa upadków to przede wszystkim złamanie i stłuczenia, jednak czasami dochodzi do wystąpienia zespołu poudupadkowego, czyli lęku przed ponownym upadkiem czy poruszaniem się. Upadek może spowodować pogorszenie aktywności a tym samym samodzielności co z kolei nakłada większe obowiązki na rodzinę/opiekuna, a przy dużym deficycie aktywności może stać się przyczyną umieszczenia w instytucji o charakterze opiekuńczym. Upadki są też przyczyną hospitalizacji, przyspieszają konieczność zapewnienia stałej opieki, wydłużają czas pobytu w szpitalu i zwiększają zapotrzebowanie na specjalistyczną opiekę. Niemożliwym jest całkowite wyeliminowanie upadków z życia osób starszych, jednak dzięki odpowiednio podjętym działaniom jesteśmy w stanie w dużym stopniu zmniejszyć ryzyko występowania tych incydentów. Profilaktyka upadków przede wszystkim polega na dostosowaniu otoczenia osoby starszej do jego możliwości psychoruchowych, jak również wdrożeniu odpowiednich ćwiczeń usprawniających, wzmacniających siłę mięśniową oraz poprawiających koordynację ruchową i równowagę w celu przywrócenia maksymalnej sprawności fizycznej, ułatwiającej osobie starszej samodzielne poruszanie się i funkcjonowanie.

CONTACTS BETWEEN LANGUAGES: FROM CULTURAL IMPERIALISM TO LINGUISTIC IMPERIALISM. KOREAN WORDS – A DANGER FOR OTHER LANGUAGES?

Irina-Marinela Deftu

Alexandru Ioan Cuza University of Iasi

Each language, in addition to the words inherited from the mother tongue, also has words that are either created in the respective language through internal word formation processes (such as derivation, conversion, compounding), or these foreign lexical units are adopted and adapted from a donor language – the loan. Internal word-formation processes – the original source of enrichment of a language – are numerous, because language functions as a structure that takes shape over time. Therefore, the number of words cannot be precisely determined. The linguist Marius Sala names in his book "101 cuvinte moștenite, împrumutate și create" some words that can appear at any time in the language as virtual words (Sala 2010: 10). As for lexical borrowing, it is carried out exclusively with foreign linguistic material, usually adapting to the phonetic and grammatical system of the receiving language (Romanian, in our case) and are taken from the languages with which the receiving language entered in contact over time (in our case, through a sociocultural framework called Hallyu). In this article, I intend to describe some of the most used Korean words in various Romanian contexts, words considered to belong to the exotic category of Romanian words. The approach to this issue will reveal the fact that these exotic words resulting from a cultural and linguistic contact influence the dynamics of the current Romanian language lexicon. Therefore, I will consider the techno-editing of Korean words and their use in some culinary recipes of some preparations specific to Korean cuisine, for example. In my analysis I will start from the hypothesis according to whether these Korean words that designate some realities specific to the Korean space could represent a danger (or not) for the Romanian language. Thus, I will highlight the Korean forms and I will try to find a corresponding one in Romanian (if it exists). The materials used for this study are several articles that promote tourism in South Korea, and various brochures disseminating information and curiosities about Korea's geographical space (e.g., 한국의 어제와 오늘, Informații despre Coreea, Sejong-si, Korean Culture and Information Service, Ministry of Culture, Sports and Tourism, Galmae-ro, Sejong-si, Government Complex-Sejong, 2015), and several sites that promote Korean culture, www.ilovekorea.ro, kpopro.wordpress.com, www.facebook.com/groups/kpopromania. Considering the above, words of Korean origin are used in some culinary recipes of some dishes specific to Korean cuisine in their original form. Our attention was focused on the hypothesis that these Korean forms of naming certain realities specific to the Korean space could represent a danger (or not) for the Romanian language. However, there is a tendency to adapt the original form to the Romanian language system. These are taken over for their linguistic usefulness: the monoreferential character, the precision of the designation and for the denomination of non-existent realities in the Romanian geographical space. However, there is a tendency to adapt the original form to the Romanian language system. The gradual penetration of Korean words into the Romanian language is motivated by the process of internationalization of lexemes in European languages. The influence of the Korean language has been related to the globalization process, especially with the spread of the K-Pop cultural phenomenon through the Korean wave not only in the Asian space, but also in other regions of the world. The linguistic perspective of this phenomenon is characterized by the tendency to preserve the original form and the tendency to adapt to the Romanian language system.